

Landbrugsregnskabsstatistik 2000

Materialeudvælgelse, beregningsmetoder og definitioner

Fødevareøkonomisk Institut
Rolighedsvej 25
1958 Frederiksberg C
Forfatter: Svend Sørensen
E-mail adr: Svend@foi.dk

Landbrugsregnskabsstatistik 2000

Materialeudvælgelse, beregningsmetoder og definitioner

Indholdsfortegnelse

1.	Materialeudvælgelse og beregningsmetoder.....	3
1.1.	Grupperinger i regnskabsstatistikken.....	3
1.2.	Klassifikation af bedrifter.....	4
1.3.	Udvælgelse af regnskabsførende landbrug.....	7
1.4.	Regnskabsstatistikens udarbejdelse og repræsentativitet.....	12
2.	Definitioner.....	14
2.1.	Areal og høstudbytte.....	14
2.2.	Husdyrbestand.....	14
2.3.	Arbejdsindsats.....	14
2.4.	Kapitalindsats.....	15
2.5.	Bruttoudbytte, herunder direkte tilskud.....	16
2.6.	Driftsomkostninger.....	17
2.7.	Driftsresultat fra landbrugsbedriften.....	19
2.8.	Brugerfamiliens løbende indkomst og forbrug.....	19
2.9.	Investeringer og finansiering.....	20
2.10.	Aktiver og passiver.....	20
2.11.	Kapitalforskydninger.....	21
2.12.	Officiel ejendomsværdi.....	22
2.13.	Landbrugets aflønning af arbejde og kapital.....	22

1. Materialeudvælgelse og beregningsmetoder

Ved udvælgelsen af regnskabsførende landbrug tages der hensyn til såvel ønsket om en repræsentativ national regnskabsstatistik som de krav, der stilles i forbindelse med EU-informationsnettet.

I det følgende er materialeudvælgelsen og udarbejdelsen af statistikken beskrevet i hovedtræk. Beskrivelsen dækker såvel den trykte publikation *Landbrugsregnskabsstatistik 2000* som tabellerne på internettet under www.foi.dk.

1.1. Grupperinger i regnskabsstatistikken

Regnskabsstatistikken har som mål at være repræsentativ for alle landbrug som helhed samt for henholdsvis hel- og deltidslandbrug. Inden for hovedgrupperingerne vises der resultater for undergrupper.

For alle landbrug vises 3 grupperinger:

Arealgrupper

Økonomiske størrelsesgrupper

Regioner

Resultaterne for heltidslandbrugene er statistikkens mest detaljerede med både flest grupper og generelt størst specificeringsgrad. Der vises resultater for følgende grupperinger:

Driftsformer

Bruger alder

Standardarbejdsforbrug i årsværk

Regioner

Herudover vises en kombination, hvor der inden for tre generelle driftsformer (planter, kvæg og svin) er opdelt efter årsværk.

Deltidslandbrugene er opdelt i to hovedgrupper efter bruger alder, idet adfærdsmønsteret på bedrifter, hvor brugeren er 65 år eller derover (pensionistlandmænd), adskiller sig væsentligt fra andre deltidslandmænd. Aldersgruppen på 65 år og derover vises derfor særskilt, mens de øvrige deltidsbedrifter er grupperet efter standardarbejdsforbrugets omfang.

1.2. Klassifikation af bedrifter

Bedrifterne i landbruget klassificeres efter forskellige kriterier. Inddeling på basis af region, arealstørrelse og brugeralder sker direkte ud fra de indsamlede oplysninger, mens klassifikationen efter økonomisk størrelse, driftsform samt arbejdsindsats sker på grundlag af særskilte beregninger.

TABEL 1.2.1. Økonomisk størrelsesenhed (ESE)¹⁾ omregnet til antal ha eller stk. husdyr

	Øerne	Jylland
	antal ha pr. størrelsesenhed (ESE)	
Byg	1,50	1,71
Hvede	1,21	1,28
Rug	1,62	1,85
Havre og blandsæd	1,71	1,88
Ærter	1,81	1,91
Oliefrø	1,54	1,64
Frø til udsæd	1,14	1,29
Ærter til konserver	1,39	1,46
Grønsager	0,19	0,19
Kartofler	0,32	0,54
Sukkerroer til fabrik	0,61	0,85
Brak	3,30	3,30
	Hele landet	
	antal årsdyr pr. størrelsesenhed (ESE)	
Malkekøer	0,77	
Ammekøer	3,0	
Kvier over 2 år	11,9	
Tyre og stude over 2 år	7,5	
Kvier, 1-2 år	11,6	
Tyre og stude, 1-2 år	7,4	
Kalve under 1 år	15,8	
Søer	3,0	
Slagtesvin	19,0	
Heste	9,9	
Får	85,7	
Høner	338	
Slagtekyllinger	741	
Kalkuner, ænder og gæs	79	
Pelsdyr	21,4	

!) 1 ESE svarer til et standarddækningsbidrag på 1200 ECU = 8967 kr.

Klassifikationen efter *økonomisk størrelse* foretages ud fra de enkelte bedrífers samlede standarddækningsbidrag (SDB). Standarddækningsbidraget udtrykker forskellen mellem bruttoudbyttet og de tilhørende stykomkostninger. Begrebet SDB er udviklet i EF-regi i 1970'erne med henblik på at få et ensartet og sammenligneligt størrelsesmål for de enkelte bedrífte uanset driftsform. Alle afgrødetyper og husdyrarter tildeles i beregningen af SDB en vægt, som afspejler deres betydning målt ved det gennemsnitlige dækningsbidrag, jf. tabel 1.2.1. I den foreliggende statistik refereres til et estimat for 1997, og der beregnes SDB for hver enkelt driftsgren, idet der for salgsafgrødernes vedkommende sondres mellem Øerne og Jylland.

Bedrífernes størrelse er anført i europæiske størrelsesenheder (ESE), hvor en størrelsesenhed svarer til et standarddækningsbidrag på 1.200 ECU eller 8.967 kr. I tabel 1.2.1. vises antal ha eller stk. husdyr pr. økonomisk størrelsesenhed i 1997-kr. Standarddækningsbidraget pr. ha eller stk. husdyr kan således beregnes ud fra tabellen, fx er standarddækningsbidraget fra en malkeko $11.645 \text{ kr. } (8.967/0,77)$.

EU-informationsnettets klassifikation efter *driftsform* omfatter en række forskellige driftsformer, som imidlertid ikke alle har interesse under danske forhold. De danske landbrugsbedrífte klassificeres i udvælgelsesproceduren således alene på grundlag af 18 driftsformer, jf. tabel 1.2.2. I nogle driftsformer er antallet af bedrífte forholdsvist lavt, hvorfor der ved udarbejdelsen af statistikken foretages en yderligere aggregering til 7 driftsformer, jf. tabel 1.3.1. og 1.3.2. Inddelingen sker på grundlag af standarddækningsbidragets sammensætning.

Grupperingerne efter *arbejdsindsats* (herunder opdelingen i heltids- og deltidsbedrífte) foretages på grundlag af de enkelte bedrífers standardarbejdsforbrug. Dette beregnes ved hjælp af en funktion, som tager hensyn til omfanget af bedrífens aktiviteter opdelt på de enkelte driftsgrene. Beregningen af standardarbejdstimer justeres årligt ud fra analyser af regnskabsmaterialet. Bedrífte med 1.665 standardarbejdstimer og derover defineres som heltidsbedrífte.

Standardarbejdsforbruget benyttes for at undgå en u hensigtsmæssig indvirkning af arbejdskraftens kvalitet, bedrífens mekaniseringsgrad og maskinstationsanvendelsen, hvilket ville være følgen af anvendelse af faktisk arbejdsindsats.

TABEL 1.2.2. Definition af driftsformer

Betegnelse	Egenskaber ¹
PLANTEPRODUKTION	
1 Korn, raps, protein-afgrøder og brak	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra korn, raps, proteinafgrøder og Brak med tilskud.
2 Alsidig planteproduktion	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra agerbrug, men højst 2/3 fra korn, raps, proteinafgrøder og brak.
3 Planteproduktion + gartneri	Mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra agerbrug, og mere end 1/3 fra enten gartneri eller frugtavl + planteskole. Omfatter endvidere bedrifter, hvor mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra enten gartneri eller frugtavl + planteskole; ingen anden produktionsretning bidrager med mere end 1/3 af bedriftens samlede SDB.
4 Alsidigt landbrug, planteproduktion	Mere end 1/3 og højst 2/3 af bedriftens SDB kommer fra agerbrug; ingen anden produktionsretning bidrager med mere end 1/3 af bedriftens samlede SDB.
KVÆGPRODUKTION	
5 Malkekvæg	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra malkekvæg, og mere end 2/3 af SDB fra malkekvæg kommer fra malkekøer.
6 Kvæg, opdræt/fedning	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra kvæg, men højst 1/10 fra malkekøer.
7 Kvæg, blandet	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra kvæg, og mere end 1/10 fra malkekøer; excl. bedrifter i driftsform 5.
8 Kvæg/får/heste	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra kvæg + får + heste, men højst 2/3 fra kvæg.
9 Alsidigt landbrug, malkekvæg	Højst 2/3 af bedriftens SDB kommer fra kvæg + får + heste, men mere end 1/3 kommer fra malkekvæg, og mere end 2/3 af SDB fra malkekvæg kommer fra malkekøer; ingen anden produktionsretning bidrager med mere end 1/3 af bedriftens samlede SDB.
10 Alsidigt landbrug, kvæg/får/heste	Mere end 1/3 og højst 2/3 af bedriftens SDB kommer fra kvæg + får + heste; excl. bedrifter i driftsform 9; ingen anden produktionsretning bidrager med mere end 1/3 af bedriftens samlede SDB.
11 Malkekvæg + planteproduktion	Mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra malkekvæg, og mere end 1/3 fra agerbrug; mere end 2/3 af SDB fra malkekvæg kommer fra malkekøer.
12 Planteproduktion + kvæg/får og heste	Mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra agerbrug, og mere end 1/3 fra kvæg + får + heste; excl. bedrifter i driftsform 11.
SVINE-, FJERKRÆ- OG PELTS DYR-PRODUKTION	
13 Svin	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra svin.
14 Svin, fjerkræ og pelsdyr	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra svin + fjerkræ + pelsdyr, men højst 2/3 fra svin.
15 Svin/fjerkræ/pelsdyr + kvæg/får/heste	Mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra svin + fjerkræ + pelsdyr, og mere end 1/3 fra kvæg + får + heste. Omfatter endvidere bedrifter, hvor mere end 1/3 og højst 2/3 af bedriftens SDB kommer fra svin + fjerkræ + pelsdyr; ingen anden produktionsretning bidrager med mere end 1/3 af bedriftens samlede SDB.
16 Svin/fjerkræ/pelsdyr + planteproduktion	Mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra svin + fjerkræ + pelsdyr, og mere end 1/3 fra agerbrug.
17 Blandet landbrug	Driftsformer, der ikke er dækket af øvrige grupper.
18 Pelsdyr	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra pelsdyr.

1) SDB = Standarddækningsbidrag.

1.3. Udvælgelse af regnskabsførende landbrug

Populationen af landbrug omfatter samtlige bedrifter, som ifølge Danmarks Statistiks landbrugs- og gartneritællinger har et standarddækningsbidrag fra landbrugsproduktionen på mindst 50 pct. af bedriftens samlede standarddækningsbidrag fra landbrugs- og gartneriproduktion, og som har et dyrket areal i alt - bortset fra skov og have - på 10,0 ha og derover. Desuden indgår andre bedrifter med mindre end 10,0 ha, såfremt den økonomiske størrelse overstiger 8 ESE, herunder bl.a. arealløse bedrifter med pelsdyr.

I 1999 omfattede populationen alle landbrug med 5 ha og derover samt bedrifter med under 5 ha såfremt den økonomiske størrelse oversteg 4 ESE. Den nye undergrænse i 2000 betyder, at i forhold til den gamle undergrænse og i forhold til Danmarks Statistiks "Landbrug 2000" er der ca. 2 pct. af arealet, lidt over 1 pct. af kvægbestanden og ca. 0,3 pct. af svinebestanden, som ikke er repræsenteret i Landbrugsregnskabsstatistik 2000.

I forbindelse med udvælgelsen af de regnskabsførende landbrug er der på basis af landbrugs- og gartneritællingen i sommeren 1999 foretaget en inddeling af populationen i grupper (stratifikation af populationen). Denne inddeling danner grundlag for stikprøvens fordeling og bygger på en klassifikation med hensyn til følgende kendetegn:

1. Beskæftigelsesforhold (heltids- eller deltidslandbrug)
2. Økonomisk størrelse
3. Driftsform
4. Landbrugsareal
5. Bruger alder
6. Beliggenhed (region)

Ifølge landbrugs- og gartneritællingen i sommeren 2000 bestod populationen af landbrug af 45.811 bedrifter. I tabel 1.3.1 er disse bedrifter fordelt på undergrupper efter arealstørrelse og driftsform, mens stikprøven er vist i tabel 1.3.2.

I tabellerne 1.3.3. - 1.3.9. er populationen og stikprøven fordelt på de delpopulationer, der danner grundlag for statistikken. Den enkelte bedrifts placering i statistikken er baseret på en opdeling ud fra de endelige regnskabsdata og ikke på klassificeringen i henhold til landbrugs- og gartneritællingen.

For landbruget under ét udgør stikprøven 4,1 pct. af hele populationen. Betragtes delpopulationerne, varierer udvalgsprocenten imidlertid betydeligt, dels for at tage højde for en større

spredning i resultaterne blandt større bedrifter, dels for at opnå et tilstrækkeligt stort antal bedrifter til at repræsentere de mindre delpopulationer.

Ved udvælgelsen er det tilstræbt, at det størst mulige antal landbrug indgår i statistikken flere år i træk. Af de landbrug, der danner grundlag for statistikken for 2000, indgik 63 pct. således også i statistikken for 1999.

TABEL 1.3.1. Fordeling af populationen af landbrug efter landbrugsarealets størrelse og efter driftsform ifølge landbrugs- og gartneritællingen 2000¹⁾

	Landbrugsareal, ha						I alt
	Under 10,0 ²⁾	10,0-19,9	20,0-29,9	30,0-49,9	50,0-99,9	100,0 og over	
	----- antal bedrifter -----						
PLANTEPRODUKTION							
1 Korn, raps, proteinafgrøder og brak	63	5997	3114	3377	2083	1220	15854
2 Alsidig planteproduktion	83	1467	816	1047	1234	1150	5797
3 Planteproduktion + gartneri	23	13	9	37	71	27	180
4 Alsidigt landbrug + planteproduktion	15	111	144	168	122	77	637
KVÆGPRODUKTION							
5 Malkekvæg	110	391	615	1853	3473	1464	7906
6 Kvæg, opdræt/fedning	27	274	3	47	12	1	364
7 Kvæg, blandet	7	24	15	36	48	27	157
8 Kvæg/får/heste	0	423	51	42	25	16	557
9 Alsidigt landbrug, malkekvæg	0	40	55	67	200	158	520
10 Alsidigt landbrug, kvæg/får/heste	7	6	3	2	2	1	21
11 Malkekvæg + planteproduktion	2	57	16	272	391	369	1107
12 Planteproduktion + kvæg/får/heste	40	1185	697	563	358	114	2957
SVINE-, FJERKRÆ- OG PELSDYRPRODUKTION							
13 Svin	338	264	205	437	852	509	2605
14 Svin/fjerkræ/pelsdyr	82	32	27	30	59	43	273
15 Svin/fjerkræ/pelsdyr + kvæg/får/heste	29	44	31	57	97	89	347
16 Svin/fjerkræ/pelsdyr + planteproduktion	177	380	451	820	1743	1381	4952
17 Blandet landbrug	2	4	19	2	2	6	35
18 Pelsdyr	1085	257	138	50	10	2	1542
I alt	2090	10969	6409	8907	10782	6654	45811

1) Populationen omfatter alene de bedrifter fra landbrugs- og gartneritællingen, hvor et beregnet standarddækningsbidrag fra landbrugsproduktionen udgør mindst 50 pct. af det samlede standarddækningsbidrag fra landbrugs- og gartneriproduktionen.

2) Kun bedrifter med over 8 ESE.

TABEL 1.3.2. Stikprøven fordelt efter landbrugsareal og driftsform

	----- Landbrugsareal, ha -----						I alt
	Under 10,0 ¹⁾	10,0- 19,9	20,0- 29,9	30,0- 49,9	50,0- 99,9	100,0 og over	
	----- antal bedrifter -----						
PLANTEPRODUKTION							
1 Korn, raps, proteinafgrøder og brak	6	72	59	58	63	72	330
2-4 Overvejende planteproduktion	3	22	35	33	62	87	242
KVÆGPRODUKTION							
5-8 Kvæg	3	15	22	67	247	194	548
9-12 Overvejende kvægproduktion	0	23	14	16	33	57	143
SVINE- FJERKRÆ- OG PELSDYRPRODUKTION							
13-14 Svin	32	9	10	41	82	88	262
15-17 Overvejende svineproduktion	0	18	16	30	109	160	333
18 Pelsdyr	23	8	2	6	2	0	41
I alt	67	167	158	251	598	658	1899

Note: Ved udarbejdelsen af statistikken er driftsformerne aggregeret som vist i denne tabel. Numrene henviser til de i tabellerne 1.2.2. og 1.3.1. anvendte.

1) Kun bedrifter med over 8 ESE.

TABEL 1.3.3. Populationen og stikprøven fordelt efter landbrugsareal

	----- Populationen -----			----- Stikprøven -----		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter
Under 10,0 ha ¹⁾	827	1263	2090	42	25	67
10,0 - 19,9 ha	727	10242	10969	16	151	167
20,0 - 29,9 ha	1263	5146	6409	36	122	158
30,0 - 49,9 ha	3946	4961	8907	156	95	251
50,0 - 99,9 ha	9047	1735	10782	544	54	598
100,0 ha og over	6648	6	6654	658	-	658
I alt	22458	23353	45811	1452	447	1899

1) Kun bedrifter med over 8 ESE.

TABEL 1.3.4. Populationen og stikprøven fordelt efter økonomisk størrelse

	Populationen			Stikprøven		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter
Under 8,0 ESE ¹⁾	21	2705	2726	-	35	35
8,0 - 15,9 ESE	68	9393	9461	-	151	151
16,0 - 39,9 ESE	1333	9914	11247	21	221	242
40,0 - 99,9 ESE	9973	1333	11306	357	39	396
100,0 - 249,9 ESE	9165	6	9171	803	1	804
250,0 ESE og over	1898	2	1900	271	-	271
I alt	22458	23353	45811	1452	447	1899

1) Kun bedrifter med over 10 ha.

TABEL 1.3.5. Populationen og stikprøven fordelt efter regioner

	Populationen			Stikprøven		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter
Hovedstadsområdet og Bornholms amtskommune	853	1930	2783	51	33	84
Vestsjællands amtskommune	1166	2180	3346	74	40	114
Storstrøms amtskommune	1535	1573	3108	79	31	110
Fyns amtskommune	1853	1817	3670	118	34	152
Sønderjyllands amtskommune	2521	1603	4124	196	37	233
Ribe amtskommune	1919	1560	3479	121	39	160
Vejle amtskommune	1594	1746	3340	105	25	130
Ringkøbing amtskommune	3108	2362	5470	204	49	253
Århus amtskommune	1970	2901	4871	120	56	176
Viborg amtskommune	2526	2443	4969	159	48	207
Nordjyllands amtskommune	3413	3238	6651	225	55	280
I alt	22458	23353	45811	1452	447	1899
Øerne	5407	7500	12907	322	138	460
Jylland	17051	15853	32904	1130	309	1439

TABEL 1.3.6. Populationen og stikprøven fordelt efter brugeralder

	Populationen			Stikprøven		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter
Under 35 år	3048	2704	5752	255	47	302
35- 44 år	6400	5314	11714	482	108	590
45- 54 år	6110	4961	11071	406	108	514
55- 64 år	5440	5065	10505	271	85	356
65 år og over	1460	5309	6769	38	99	137
I alt	22458	23353	45811	1452	447	1899

TABEL 1.3.7. Populationen og stikprøven fordelt efter hoveddriftsform

	Populationen			Stikprøven		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle be- drifter
Planteproduktion	4652	17816	22468	242	330	572
Kvægproduktion	10052	3537	13589	628	63	691
Svineproduktion	6806	1406	8212	582	45	627
Pelsdyrproduktion	948	594	1542	32	9	41
I alt	22458	23353	45811	1484	447	1931

TABEL 1.3.8. Populationen og stikprøven af heltidsbedrifter fordelt efter hoveddriftsform og årsværk

	Populationen			Stikprøven		
	Plante- produktion ¹⁾	Kvæg- produktion	Svine- produktion ²⁾	Plante- produktion ¹⁾	Kvæg- produktion	Svine- produktion ²⁾
1,0 - 1,9 årsværk	3417	4443	3192	132	137	158
2,0 - 2,9 årsværk		4088	1810		311	168
3,0 årsværk og over	1392	1444	1719	110	180	224
I alt	4809	9975	6721	242	628	550

1) Bedrifter med planteproduktion og et standardarbejdsforbrug på 2 årsværk eller mere udgør én gruppe.

2) Pelsdyrbedrifter er ikke inkluderet i denne gruppe.

TABEL 1.3.9. Populationen og stikprøven af deltidsbedrifter

	Populationen	Stikprøven
Bruger under 65 år		
0 – 0,49 årsværk	8650	138
0,50 – 0,74 årsværk	4712	102
0,75 – 0,99 årsværk	4251	108
Bruger 65 år og derover	5737	99
I alt	23350	447

1.4. Regnskabsstatistikens udarbejdelse og repræsentativitet

Da bedrifterne inden for en undergruppe kan have tilhørt strata med forskellige udvalgsprocenter, tildeles de enkelte bedrifter individuelle vægte ved udregning af gennemsnitstal for undergrupper. Vægtene afhænger af udvalgsandelen i det stratum, bedrifterne tilhørte ved udvælgelsen, dvs. tællingen i sommeren 1999. Gennemsnitstallene pr. bedrift for hele populationen og afgrænsede opdelinger beregnes som vejede gennemsnit af gennemsnitstal fra

undergrupperne. Som vægte anvendes bedrifternes fordeling i de respektive undergrupper, optalt i driftsåret som regnskabsmaterialet vedrører, dvs. tællingen i sommeren 2000.

I flere delpopulationer vil størrelsen pr. bedrift - målt i SDB - fra de sammenvejede regnskabsresultater afvige fra den størrelse, som kan beregnes for samme delpopulation på basis af landbrugs- og gartneritællingen. Med det formål at korrigere for denne afvigelse beregnes et regressionsskøn på samtlige gennemsnitstal for grupperne med standarddækningsbidraget som hjælpevariabel.

Materialeudvælgelsen til regnskabsstatistikken hviler som tidligere nævnt på Danmarks Statistiks landbrugs- og gartneritælling. I tabel 1.4.1. vises en sammenligning mellem væsentlige strukturoplysninger i tællingen og i regnskabsstatistikken.

I en række tabeller er der for centrale nøgletal (fx løbende indkomst) foretaget en kvartilopdeling med henblik på at belyse variationen for det pågældende nøgletal. De anførte oplysninger er gennemsnit for henholdsvis 1. og 4. kvartilgruppe og ikke for den bedrift, der netop ligger på kvartilgrænsen.

Om statistikkens repræsentativitet skal bemærkes, at den anvendte fremgangsmåde ved udvælgelsen af landbrugene ikke muliggør en objektiv angivelse af usikkerheden, og enkelte af tallene er utvivlsomt behæftede med mindre systematiske fejl. Statistikken må dog som helhed anses for at være repræsentativ for såvel de strukturelle som de økonomiske forhold i dansk landbrug.

Valget af hvilke oplysninger, der offentliggøres i regnskabsstatistikken, hviler på et skøn. Til grund for de viste tabeller ligger imidlertid et omfattende sæt af mere detaljerede oplysninger, der for hver gruppering indeholder flere enkeltinformationer. Ønsker om yderligere specifikationer inden for enkelte grupperinger kan oftest imødekommes af instituttet. Opmærksomheden skal i øvrigt henledes på, at der er flere tal og specifikationer på internettet end i publikationen.

TABEL 1.4.1. Sammenlignelig statistik for arealanvendelse og husdyrbestand

	- Landbrug- og gartneritællingen ¹⁾ -			----- Regnskabsstatistikken -----		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle Bedrifter
	----- ha pr. bedrift -----					
AREALANVENDELSE						
Korn	47,1	15,9	31,2	47,6	16,8	28,5
Ærter	1,0	0,4	0,7	0,9	0,5	1,1
Raps	3,6	0,9	2,2	2,5	0,8	2,6
Frøafgrøder	3,1	0,4	1,7	3,1	0,5	1,9
Gartneriafgrøder	0,2	-	0,1	0,1	-	-
Kartofler	1,5	0,1	0,8	1,5	0,2	0,8
Sukkerroer til fabrik	2,1	0,4	1,3	2,0	0,4	1,2
Foderroer	0,7	-	0,4	0,7	-	0,4
Græs og grønfoder ²⁾ .	20,7	3,4	11,9	21,8	3,5	11,7
Brak inkl. non-food	7,2	1,8	4,5	7,3	1,8	4,3
I alt	87,2	23,3	54,8	87,5	24,5	52,5
	----- antal pr. bedrift -----					
HUSDYRBESTAND, PRIMO						
Malkekøer	27,3	0,2	13,5	28,0	0,2	13,2
Ammekøer	2,6	2,2	2,4	2,4	2,6	2,3
Kvier, 1 år og over	16,3	1,5	8,7	17,0	1,6	8,7
Tyre og stude, 1 år og over .	1,0	0,7	1,2	3,2	0,8	1,4
Kvier, tyre og stude under 1 år .	23,7	3,0	13,2	27,5	3,6	13,3
Avlssvin	56,8	1,0	28,4	47,3	0,7	22,4
Andre svin	453,3	17,1	231,0	462,4	15,7	228,0
Pelsdyr, avlstæver	72,9	12,5	42,1	61,6	12,5	45,4

1) Danmarks Statistik

2) Græs og grønfoder dækker afgrøder til afgræsning, grønfoder, ensilering (herunder helsæd) og høslet samt til fremstilling af grønpiller

2. Definitioner

2.1. Areal og høstudbytte

Landbrugsarealet er opdelt på selveje og forpagtning.

Ved forpagtning skelnes der mellem helforpagtning, hvor det forpagtede areal omfatter hele bedriften, og delforpagtning, hvor forpagtet areal drives sammen med aktiver i selveje som en samlet selvstændig bedrift.

Der er overvejende tale om delforpagtning, og kun i de mest specificerede tabeller skelnes der mellem forpagtningstyper. Det skal bemærkes, at der ved udvælgelsen ikke er taget hensyn til ejerform, hvorfor regnskabsmaterialet - specielt med hensyn til helforpagtningsforhold - næppe er repræsentativt.

Vedrørende de enkelte afgrødekategorier skal det nævnes, at under andre frøafgrøder indgår hør, sennep, valmue, kommen, frø af rodfrugter samt grønsags- og blomsterfrø. Braklagte arealer med økonomiske tilskud omfatter også arealer med non-food afgrøder.

Ved vurdering af udbyttevariationerne mellem såvel de enkelte kornarter som mellem regionerne bør der tages hensyn til, at kornarternes udbredelse varierer fra region til region.

2.2. Husdyrbestand

Til de enkelte kategorier af husdyr skal det bemærkes, at avlssvin omfatter søer, gylte og avlsorner, mens andre svin fortrinsvis består af slagtesvin. Sopolte til senere anvendelse i avlen indgår dog også under andre svin. Som supplement til statusoplysningerne er antallet af dyreenheder beregnet. Beregningen er baseret på antal årsdyr og de officielt gældende omregningsfaktorer fra Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 877 af 10. december 1998 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

2.3. Arbejdsindsats

Arbejdsindsatsen opgøres både for brugerfamiliens og den lønnede arbejdskrafts vedkommende i form af antal effektive arbejdstimer ved såvel det manuelle arbejde som den registrerbare del af driftslederindsatsen. Denne driftslederindsats omfatter fx planlægning og regnskabsføring samt køb og salg i forbindelse med driften.

Omfanget af midlertidig medhjælp og akkordarbejde, der kun har kunnet oplyses i form af udbetalt løn, er omregnet ved hjælp af en timeløn på 123 kr., som svarer til overenskomstlønningen inklusive genetillæg, pensionsbidrag og øvrige arbejdsgiveromkostninger for C-gruppen af landbrugsarbejdere.

Brugerens alder refererer til den 1. juni 2000.

2.4. Kapitalindsats

Landbrugsaktiverne omfatter alle aktiver, der inden for den enkelte bedrift tjener landbrugs-mæssig produktion, dvs. fast ejendom, husdyr, inventar og lagerbeholdninger. Der tages ikke hensyn til ejerforholdet af de pågældende aktiver, hvilket bevirker, at forpagtede værdier indregnes på lige fod med værdier i brugerens besiddelse. Kontante midler samt udestående fordringer medregnes ikke ved opgørelsen af landbrugsaktiverne, ligesom brugerboligen heller ikke indgår.

Værdien af fast ejendom er ansat til kontantværdi på grundlag af de officielle ejendomsvurderinger. Primo- og ultimoværdierne af jord og bygninger er fastlagt ud fra vurderingerne pr. 1/1 1999 og pr. 1/1 2000, idet disse værdier er korrigerede for prisudviklingen fra vurderingstidspunkt til statustidspunkt. Investeringer i fast ejendom, som endnu ikke er vurderet, medtages til den værdi, som de forventes at få ved den nærmest følgende vurdering.

Mælkekvoten værdiansættes særskilt til 80 pct. af den aktuelle pris ifølge kvotebørsen, som den er kendt på statustidspunktet. Ved opgørelsen i regnskabsstatistikken er mælkekvoteværdien udspecificeret, men fortsat medregnet under fast ejendom.

Værdien af jordbeholdningerne, der hovedsagelig omfatter udbragt kunstgødning, frø og korn, optages for indkøbte beholdningers vedkommende til indkøbspriser, egen avl til markedspriser.

Husdyrenes værdiansættelse er ligeledes baseret på handelsmæssige priser. Til hjælp ved denne opgørelse foreligger der et sæt vejledende priser, som har været offentliggjort i instituttets notat "Vurderingspriser og opgørelsesmetoder, regnskabsåret 2000".

Inventarkapitalen, der omfatter alle inventargenstande undtagen håndredskaber og andre mindre genstande, er opgjort til den tekniske genanskaffelsesværdi. Denne består af inventarbestandens anskaffelsespris forøget med de siden anskaffelsen registrerede prisstigninger

på inventar og reduceret med de i den samme periode foretagne driftsmæssige afskrivninger ifølge saldoafskrivningsprincippet.

Lagerbeholdninger består hovedsagelig af korn og kraftfoder, men der indgår også pelsdyrskind og hvalpe, grovfoder, fyringsolie, kemikalier og byggematerialer m.v. Lagerbeholdninger af indkøbte driftsmidler er normalt optaget i status til indkøbspris.

2.5. Bruttoudbytte, herunder direkte tilskud

Ved bruttoudbyttet forstås værdien af den samlede produktion, der hidrører fra:

- a. *Indtægter* fremkommet ved direkte salg af bedriftens produkter samt ved ydelser fra landbruget til andre bedrifter eller erhvervsgrupper, herunder arbejde med og udleje af driftsmidler.
- b. *Reale værdiændringer i husdyrbestand og lagerbeholdninger* fra årets begyndelse til årets slutning.
- c. *Naturalier* til privatforbrug og til ansatte.
- d. *Direkte tilskud* omfattende såvel tilskud til plante- og husdyrproduktion, som tilskud af generel karakter.

Salgsindtægterne (inkl. erstatninger) er fradraget udgifter forbundet med salget, herunder fx udgifter til tørring og rensning af korn og frø. Endvidere er indkøb af husdyr trukket fra ved beregning af bruttoudbyttet fra de respektive kategorier af husdyr. Andet udbytte af kvæg og udbytte af svin er således reduceret med indkøb af henholdsvis kvæg og svin, mens udbyttet af fjerkræ er reduceret med indkøb af rugeæg, kyllinger og fjerkræ i øvrigt. Andre afgrøder omfatter - når specifikationen er vist – grovfoder og andre olieplanter mv. Hvor fjerkræ og pelsdyr ikke er vist særskilt omfatter betegnelsen *andre husdyr* alle andre husdyr end kvæg og svin samt diverse indtægter, som ikke kan henføres til en bestemt husdyrdriftsgren.

De reale værdiændringer afspejler principielt værdien af de fysiske forskydninger mellem primo og ultimo, idet prisbetingede ændringer i vurderingsniveauet ikke indgår i beregningerne. Undtaget fra dette princip er dog beholdninger af pelsskind, da pelsdyrproduktion er karakteriseret ved, at en stor del af årets produktion sælges i det efterfølgende år.

Udleje af driftsmidler omfatter arbejde for andre med bedriftens maskiner samt udleje af maskiner og driftsbygninger. Under diverse indgår bl.a. indtægter fra udleje af jagt- og fiskeret samt fra grusgrave og mindre skove. Husleje i form af naturalløn og lejeindtægter i

øvrigt fra beboelsesbygninger, der ikke er selvstændigt vurderet, medregnes ligeledes under diverse. Derimod indgår en beregnet huslejeværdi af brugerfamiliens bolig under overskud fra brugerbolig ved opgørelsen af den samlede indkomst, mens udbytte fra andre selvstændigt vurderede beboelsesbygninger medregnes under driftsoverskud fra andre erhverv.

De direkte tilskud er opdelt i tre kategorier: Produktionstilskud, generelle driftstilskud og engangstilskud. Produktionstilskuddene kan henføres til et bestemt produkt eller en given driftsgren (fx raps, ammekøer eller slagtekalve), mens de generelle driftstilskud, som bl.a. omfatter tilskud til yngre jordbrugere, forbedringsstøtte, miljøtilskud og tilskud til økologisk jordbrugsproduktion, er af mere almen karakter.

Produktionstilskud og generelle driftstilskud betragtes som en del af bruttoudbyttet. Engangstilskud (fx tilskud til læplantning) indgår alene i egenkapitalforskydningen og påvirker dermed ikke driftsresultatet og den løbende indkomst.

2.6. Driftsomkostninger

Ved driftsomkostninger forstås de omkostninger, der er forbundet med bruttoudbyttets frembringelse. De kan opdeles i følgende grupper:

- a. *Udgifter* undtagen renter, forpagtningsafgift og udlæg til indkøb af husdyr eller andre kapitaldele.
- b. *Beholdningsformindskelse* af indkøbt foder, gødning og andet forråd til anvendelse i egen bedrift.
- c. *Afskrivninger* på bygninger, grundforbedringer og inventar.
- d. *Kost og andre naturalydelse* til medarbejdere.

Vedligeholdelse, forsikringspræmier og ejendomsskatter, der kan henføres til brugerfamiliens bolig eller til andre selvstændigt vurderede beboelsesbygninger, er ikke med i landbrugets driftsomkostninger.

I omkostninger til kemikalier indgår de afgifter, som er indført fra 1996. Det skal desuden bemærkes, at det i nogle tilfælde, hvor sprøjtning er udført af maskinstation, ikke er muligt at udskille kemikalieudgiften, hvorfor en del af denne kan indgå under maskinstation.

Kraftfoderomkostningen omfatter årets samlede forbrug af indkøbt kraftfoder plus en eventuel reduktion i beholdningen af hjemmeavlet foderkorn. Med undtagelse af en sådan beholdningsreduktion indgår forbruget af hjemmeavlet foderkorn ikke i omkostningerne, lige-

som det ikke medregnes i bruttoudbyttet. Indkøbt kraftfoder omfatter bl.a. foderkorn, proteintilskudsfoder og vitamin- og mineraltilskud.

Posten grovfoder dækker forbruget af indkøbt grovfoder og strøelse samt udgift til græsleje. Ved opgørelsen af omkostningerne behandles hjemmeavlet grovfoder på samme måde som hjemmeavlet foderkorn.

Under maskinstation indgår - udover maskinstationsomkostninger - udgifter til leje af inventar og driftsbygninger. Posten diverse omfatter bl.a. udgifter til landøkonomiske foreninger og fagblade samt landbrugets andel af den samlede telefonudgift.

Afskrivningerne vedrører driftsbygninger, grundforbedringer og inventar. Gennem en periode har der været betydelige forskelle i bygningsafskrivningerne i regnskabsstatistikken og i sektorstatistikken, som udarbejdes af Danmarks Statistik. En arbejdsgruppe med deltagelse af Danmarks Statistik, Landboforeningerne og Statens Jordbrugs- og Fiskeriøkonomiske Institut (fra 1. januar 2002: Fødevarerøkonomisk Institut) har fastlagt principperne for en ny metode, som med udgangspunkt i de samlede investeringer for sektoren benyttes ved beregningen af de samlede bygningsafskrivninger for sektoren opgjort ud fra genanskaffelsesprincippet. Det tilsigtes, at bygningsafskrivningerne i regnskabsstatistikken skal være på samme niveau som de nyberegne afskrivninger i sektorstatistikken. Dette har de ikke været, og som følge heraf er de tidligere offentliggjorte bygningsafskrivninger i regnskabsstatistikken opjusteret fra og med regnskabsåret 1990, således at der nu er principiel overensstemmelse mellem regnskabsstatistik og sektorstatistik.

Grundforbedringsafskrivningerne vedrører hovedsagelig faste installationer i forbindelse med drænings- og vandingsanlæg. Inventarafskrivningerne beregnes på grundlag af den tekniske genanskaffelsesværdi ved årets begyndelse tillagt nettokøbet og den beregnede nominelle kapitalændring på inventaret for det pågældende driftsår. Der anvendes i de fleste tilfælde en saldoafskrivningsprocent på ca. 15, dog afhængig af forholdene på den enkelte bedrift.

Løntilskud til ansættelse af langtidsledige samt tilskud til lære- og praktikpladser er fratrukket omkostningerne til lønnet arbejdskraft. Administrationsgodtgørelse, som afregnes over skattebetalingen, er fratrukket diverse omkostninger. Godtgørelsen ydes til mindre personligt ejede virksomheder som kompensation for udarbejdelse af skatte- og afgiftsregnskaber.

Beskatning knyttet til landbrugsdriften omfatter ejendomsskatter og CO₂-afgift, mens SO₂-afgift indgår i energiomkostningerne.

2.7. Driftsresultat fra landbrugsbedriften

Fra og med den foreliggende statistik for år 2000 er de hidtidige resultatmål for indkomsten suppleret med et nyt "*Driftsresultat*". Driftsresultatet angiver bruttoudbyttet fra landbrug minus driftsomkostninger og minus de nettorenteudgifter (renteudgifter fratrukket renteindtægter) og forpagtningsafgifter, der på bedriftsniveau kan henføres til landbrugsdriften.

Renteindtægter og -udgifter beregnes via en fordelingsnøgle, der tager udgangspunkt i værdien af aktiver i selveje vedrørende landbrug, andre erhverv (inklusive bortforpagtning af landbrugsaktiver) og privat. Finansielle aktiver indgår ikke i fordelingsgrundlaget, da erhvervsaktiviteterne alene ønskes belastet med nettofinansieringsomkostninger (nettorenteudgifter).

Forpagtningsafgiften fordeles mellem landbrug og privat på grundlag af værdien af tilforpagtede landbrugsaktiver og tilforpagtede stuehuse. Hele forpagtningsafgiften henføres således til landbruget, hvor der ikke er tilforpagtede stuehuse, hvilket er tilfældet for langt de fleste forpagtningsaftaler.

Det tidligere anvendte indkomstmål driftsoverskud er omdøbt til *Driftsresultat før renter*.

2.8. Brugerfamiliens løbende indkomst og forbrug

Den løbende indkomst omfatter alene poster af løbende karakter. Dette indebærer, at lejlighedsvis forekommende poster som arv og gave, engangstilskud, andre engangsindtægter (fx erstatninger for flerårige gener) og låneomkostninger ikke indgår i opgørelsen. De nævnte poster opgøres i stedet under finansiering og under egenkapitalforskydning. I modsætning til de foregående år er børnetilskud medtaget i opgørelsen af den løbende indkomst. Tidligere blev tilskuddet modregnet i forbindelse med personlige skatter og privatforbrug. Beløbet indgik derfor ligesom nu i den løbende opsparing.

Overskuddet af brugerboligen fremkommer ved at reducere en beregnet huslejeværdi med boligens andel af de samlede omkostninger til vedligeholdelse, forsikringspræmier og ejendomsskatter. Huslejeværdien beregnes som en procentdel af boligens værdi, idet den offentlige vurdering er fremskrevet på linie med anden fast ejendom, jf. afsnit 2.4. Den benyttede procentsats fastsættes ud fra huslejen for lejeboliger i kommuner uden huslejeregulering, og for 2000 er procentsatsen fastsat til 7,58. Huslejeniveauet er justeret i henhold til foreliggende statistik over lejeindtægter ifølge Danmarks Statistik.

Driftsresultatet fra andre erhverv omfatter bl.a. skovdrift, forpagtningsindtægt for bortforpagtet fast ejendom og overskud af selvstændigt vurderede beboelseshuse, som ikke er bolig for brugerfamilien. Lønindtægter uden for bedriften er bruttobeløb inkl. arbejdsmarkedsbidrag.

Forpagtningsafgiften er vist som et nettobeløb, hvilket vil sige, at ejendomsskatter, forsikringspræmier og lignende er fratrukket.

I den personlige skat (betalt skat inkl. ægtefællens), der også omfatter arbejdsmarkedsbidrag af lønindtægt, indgår betalt restskat og tilbagebetalt skat fra tidligere driftsår, hvorimod restskat i forbindelse med indeværende års indkomst ikke er medregnet. Den viste skattebetaling kan derfor ikke fuldt ud sammenholdes med årets indtjening.

De personlige forsikringer består af præmier til livsforsikring, ulykkesforsikring og sygeforsikring samt arbejdsløshedsforsikring, mens egentlig pensionsopsparing betragtes som en særskilt investering.

2.9. Investeringer og finansiering

Investeringsopgørelsen omfatter driftsårets samlede investeringer i landbrugsaktiver, andre materielle aktiver og finansielle aktiver. Posten erhvervelse af fast ejendom under landbrugsaktiver omfatter køb og salg af fast ejendom (herunder handelsomkostninger) samt forøgelse og reduktion af til- og bortforpagtning.

Driftsårets finansiering består af egenfinansiering samt af fremmedfinansiering via nettolåntagning og forpagtning.

Egenfinansieringen fremkommer som summen af den løbende opsparing, de under afsnit 2.8 nævnte engangsposter samt driftsårets samlede afskrivninger, herunder også personbilens afskrivning. Finansieringen fra forpagtning omfatter både ændringer i omfanget af tilforpagtet fast ejendom og ændringer i omfanget af tilforpagtet løsøre.

2.10. Aktiver og passiver

Opgørelsen af landbrugsaktiverne er omtalt i afsnit 2.4. Brugerboligen og fast ejendom under andre erhverv værdiansættes efter samme princip som fast ejendom under landbrugs-

aktiverne. Privat personbil er opført til skattemæssig saldværdi og værdipapirer til kursværdi.

Aktiver vedrørende andre erhverv omfatter bl.a. bortforpagtede aktiver samt skove, vindmøller og alle selvstændigt vurderede beboelseshuse, der ikke tjener som bolig for brugerfamilien. Under varefordringer medregnes tilgodehavender for bedriftens produkter, herunder driftsfonds og mellemregningssaldi hos handlende, mens andre fordringer refererer til private tilgodehavender.

Gælden er opgjort til kursværdi i overensstemmelse med aktuelle skattemæssige regler, hvilket bl.a. indebærer, at finanslån medregnes til aktuel valutakurs på statutidspunktet. Forpagtningens værdi under passiverne modsvarer værdien af tilforpagtet fast ejendom og løsøre, som indgår under aktiverne, og er følgelig værdisat som beskrevet under landbrugsaktiver.

Statslån dækker bl.a. etableringslån til yngre jordbrugere og jordkøbslån samt lån efter statshusmandsloven eller ældre jordlove. Realkreditlån, der optages gennem kreditforeningerne og Dansk Landbrugs Realkreditfond (DLR), omfatter - udover lån på almindelige markedsvilkår - bl.a. grønne obligationslån, jordbrugslån og statsgaranterede gældssaneringslån, som formidles af DLR. Statsgaranterede pengeinstitutlån består hovedsagelig af gældssaneringslån. Anden gæld dækker moms- og skattegæld samt forfaldne ydelser på lån.

2.11. Kapitalforskydninger

Forskellen i egenkapitalen mellem primo- og ultimostatus består af den løbende opsparing, nominelle kapitalændringer på aktiver og fremmedkapital samt andre kapitalændringer.

For fast ejendom fremkommer den nominelle kapitalændring som forskellen i kontantværdien fra årets begyndelse til årets slutning med fradrag af nettoinvesteringer (investeringer - afskrivninger) i den faste ejendom. Endvidere korrigeres der for køb og salg af fast ejendom og ændring i forpagtningernes omfang.

Nominelle kapitalændringer på inventarkapitalen beregnes som en procentdel af den tekniske genanskaffelsesværdi ved årets begyndelse. Den benyttede procentsats fastsættes ud fra årets prisændringer på inventar.

For lagerbeholdninger og husdyr beregnes nominelle kapitalændringer ved at multiplicere den gennemsnitlige mængde og det gennemsnitlige antal dyr med forskydningen i de tilhørende enhedspriser.

For finansielle aktiver udgøres de nominelle kapitalændringer af:

- a. Forskydninger på grund af kursændringer mellem primo og ultimo.
- b. Gevinster ved udtrækning af værdipapirer.
- c. Kursændringer vedrørende købte eller solgte værdipapirer i årets løb.

For gælden består de nominelle kapitalændringer af:

- a. Forskydninger på grund af kursændringer mellem primo og ultimo.
- b. Gevinster eller tab i forbindelse med afdrag på lån, der kursreguleres.
- c. Kursændringer ved optagelse eller indfrielse af kursregulerede lån.

2.12. Officiel ejendomsværdi

Opgørelserne viser den officielle ejendomsværdi, som den fremgår af ultimostatus i regnskaberne. Vurderingstidspunktet er 1. januar 2000.

2.13. Landbrugets aflønning af arbejde og kapital

En endelig opdeling af driftsresultatet før renter på henholdsvis arbejds- og kapitalindsatsen er ikke mulig. For at få et indtryk af variationen i aflønningen til disse primære faktorer blandt forskellige typer af landbrug er de traditionelt beregnede resultatmål for aflønningen af enten arbejds- eller kapitalindsatsen anført i det følgende.

Resultatmålene fremkommer som residualer, således at den beregnede kapitalaflønning afhænger af forudsætningen for aflønningen af familiens arbejdskraft, mens den beregnede aflønning af arbejdskraften afhænger af forudsætningen for aflønningen af kapitalen.

De omtalte forudsætninger kan kun baseres på skøn. Ikke mindst forudsætningen for kapitalaflønningen er omgærdet af en betydelig usikkerhed, idet den ikke er uafhængig af ændringer i den generelle økonomiske udvikling, som fx inflation og inflationsforventning, ligesom skattebetragtninger kan påvirke forudsætningernes rimelighed. Aflønningen af ar-

bejdsindsatsen er påvirket af de problemer, der ligger i fastsættelsen af henholdsvis indsatsens omfang og aflønningsniveauet. Resultatmålene er derfor først og fremmest anvendelige i sammenligninger blandt forskellige bedriftstyper, mens ændringer fra år til år kan være stærkt afhængige af forskellige faktorer såsom ejendomsprisudvikling, konjunkturforløb m.v.

Resultatmålenes niveau kan ikke umiddelbart anvendes i sammenligninger med andre time-lønninger og rentesatser.

Beregningen af *forrentningsprocent* og *lønningssevne* er justeret. De beregnes nu med udgangspunkt i landbrugsaktiver i selveje og forpagtningsafgiften fratrækkes som en omkostning. Tidligere blev de beregnet på grundlag af værdien af alle landbrugsaktiver inklusive de tilforpagtede og forpagtningsafgiften blev ikke fratrukket. Justeringen giver bedre sammenlignelighed mellem bedrifter, som har jord i tilforpagtning og bedrifter, der ikke har jord i tilforpagtning. Årsagen hertil er, at tilforpagtet jord er optaget i status til den i ejendomsvurderingen fastsatte grundværdi, som er betydelig lavere end handelsværdien.

Resultatmålenes definition fremgår af efterfølgende oversigt.

Driftsresultat før renter, landbrug	Driftsresultat før renter, landbrug
+ Omkostninger til lønnet arbejdskraft	- Beregnet vederlag til brugerfamilien
- Forpagtningsafgift	- Forpagtningsafgift
- Beregnet rentebelastning af landbrugsaktivernes værdi i selveje, primo	
<hr/>	<hr/>
Lønningsevne	Nettoudbytte

$$\frac{\text{Nettoudbytte} \times 100}{\text{Landbrugsaktivernes værdi i selveje, primo}} = \text{Forrentningsprocent}$$

Under de definerede forudsætninger udtrykker lønningsevnen aflønningen af den samlede arbejdsindsats, mens forrentningsprocenten viser kapitalaflønningen. Lønningsevnen i forhold til de forbrugte arbejdstimer ved driften angiver lønningsevnen pr. arbejdstime.

Vederlaget for brugerfamiliens arbejdsindsats beregnes ud fra antallet af arbejdstimer for ulønnede familiemedlemmer ved driften og en timeløn for 2000 på 123 kr., som er overenskomstlønningen inklusive genetillæg, pension og øvrige arbejdsgiveromkostninger for C-gruppen af landbrugsarbejdere.

